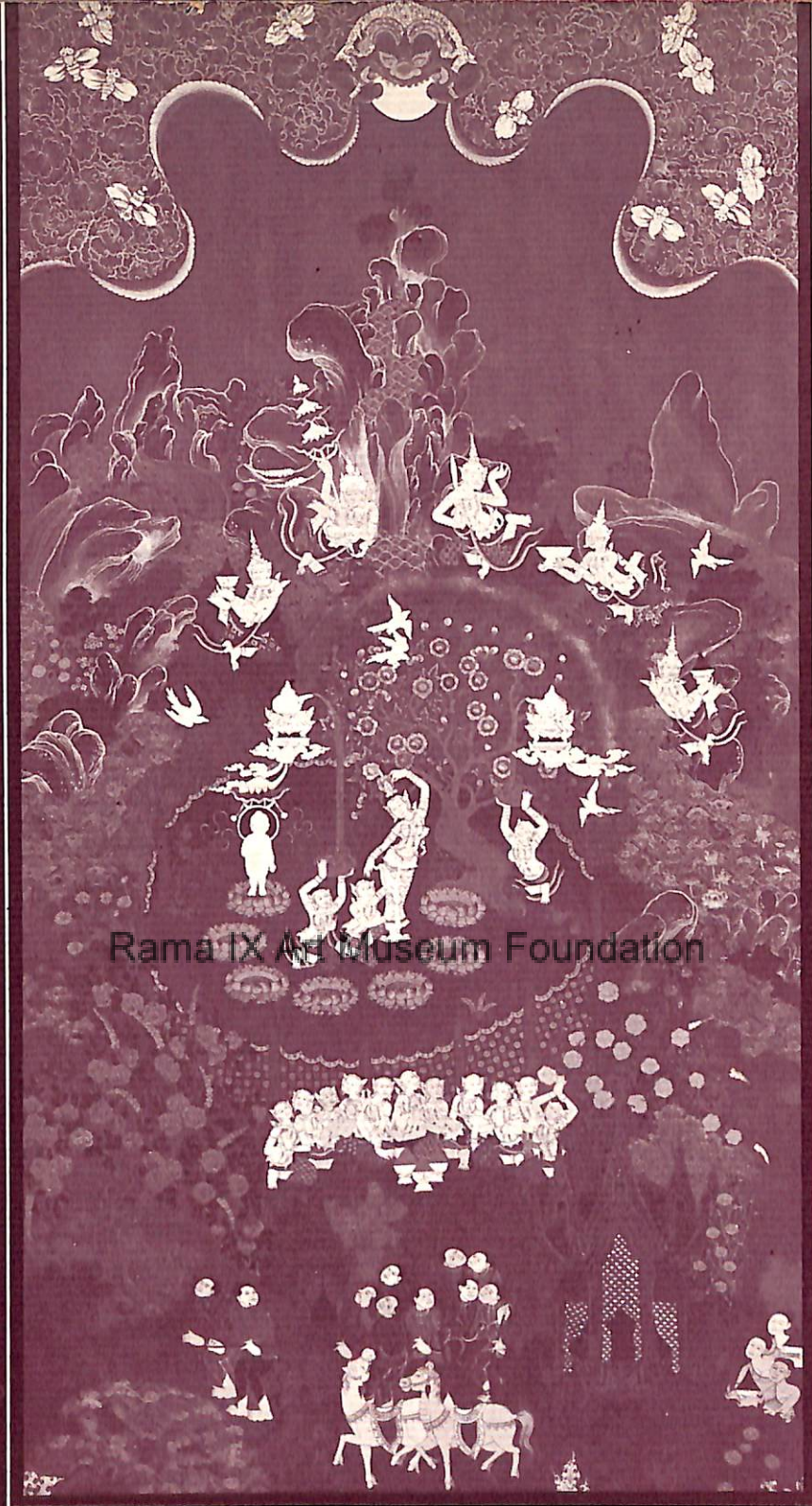

นิทรรศการจิตรกรรมไทย
กลุ่มท่านกูด
"Tan Kudt Group"

B-CAT-1-0358-1985
GRO-0428-03-1985

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
และ

สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์
เสด็จพระราชดำเนินทรงเปิด

“นิทรรศการภาพจิตรกรรมไทย”

ณ ห้องราชมนเทียร โรงแรมมณเฑียร
วันเสาร์ที่ ๑๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๘ เวลา ๑๕.๐๐ น.

Rama IX Art Museum Foundation

“THE EXHIBITION OF THAI PAINTINGS”

TO BE GRACED BY

H.R.H. PRINCESS MAHA CHAKRI SIRINDHORN

AND

H.R.H. PRINCESS JULAPORN WALAILAK

AT THE RAJMONTIEN GRAND BALLROOM, MONTIEN HOTEL

ON SATURDAY, MARCH 16, 1985, AT 3.00 P.M.

Rama IX Art Museum Foundation

เราได้ล่องพ้นความเฝ้าระวังด้วยประ-
การทั้งปวง ทุกสามัญสำนึก ก็จะมีสติ
ปัญญาเป็นการนำทางแก่ตน เป็นผู้
นำทางแก่ชนเป็นอันมาก เคล็ดลี้ลับของ
ศิลปอันอิสระเสรีที่ร่ำร้องต้องการ
เรียกหา นั้น เกิดขึ้นภายหลังด้วยความรู้
อย่างยิ่งในความไม่อิสระด้วยประการ
ทั้งปวงทั้งที่เกิดแน่นติดอยู่ในตน-และ
ติดแน่นอยู่กับคนเป็นอันมากเสียก่อน
แล้วนั้นแหละตนจึงจะพบ ความโรจน์รุ่ง
แห่งความอิสระสมบูรณ์อย่างแท้จริง
ได้

ไพฑูริย์ สุวรรณกัญญา

Foreword

by
Dr. Waldemar C. Sailer

It is a pleasure and an honor to write a brief introduction to the exhibition catalogue of *The Exhibition of Thai Paintings* that is being sponsored by the Montien Hotel. This exhibition is being presented by the "Tan Kudt Group." This group is composed of the children and apprentices of the late master of traditional Thai mural painting, Adjan Paibun Suwannakudt. (The group derives its name from the last part of his name. A translation could be: The Honorable "Kudt" Group.) It was this group that requested me to write a brief introduction. When the invitation was given to me, I felt the urge to express my appreciation for what I had learned from the master artist over the 14 years that I had known him. During that time we often discussed the topic of Thai Buddhist murals. At the same time, a feeling of joy permeated me since I realized that his desire to have traditional mural painting continue is being fulfilled by his children and apprentices.

From the master artist I had learned two major points. The first one was the relationship that the Thai master mural artist had with his apprentices. It was this combination that created the magnificent Thai Buddhist murals that are still with us, at least to some degree. The second point that I learned was the importance of having knowledge about religious and secular texts when one wants to understand Thai murals. In regards to this second point, Adjan Paibun Suwannakudt was especially keen on the Thai edition of a text that is named **Paṭhom Sambodhi Kathā**, a biography of the life of the Lord Buddha that was written in Bangkok approximately 150 years ago.

In my perspective this exhibition is a continuation of the above factors. These murals are an ancient tradition which is being extended with some variations. We can clearly see that the contemporary Thai mural artists are working as a group with a dedicated leader. In this case the second daughter of the late Adjan Paibun Suwannakudt fills this role. This is in contrast to the western style where one individual artist produces a mural. This exhibition is living proof of this vital concept. The children of the late Adjan Paibun Suwannakudt and some of his apprentices of his era have feverishly worked to extend this invigorating concept. This combination causes creativity to flow and imagination to flourish. The evidence is available in the thousands of square meters of murals that still exist in this kingdom. Michelangelo would have been delighted to view these massive spaces filled with creative genius. The same evidence is also available in this exhibition.

The master artist also left with us a fine group of artists. He taught them, as well as myself, the importance of using ancient texts, both religious and secular. He endlessly pointed out to us texts to use as sources which would explain what we were viewing on the walls of monasteries.

Many books were introduced to us, but one of them was singled out, i.e. **Paṭham Sambodhi Kathā**, a biography on the life of the Lord Buddha. In the years I was with him I had learned to appreciate this Thai text, a text that was written by a prince who was an ordained monk. Many aspects of the murals at Wat Suthat and Wat Po, the monumental works of King Rama III's time (1824-1851 A.D. = 2367-2394 Buddhist Era), were explained to us through the use of this text, even though the murals dealt with different themes from other texts that dated to a far earlier period. These murals are still with us and they are clear evidence of man's great achievement at that time of history. Even though this exhibition

does not deal heavily with Thai Buddhist themes, it never the less clearly illustrates to us the importance of religious and secular texts when we discuss Thai murals.

In the spirit of conveying information to others, as the master artist did so charitably, I would like to present a little more information on the topic of biographical texts on the Lord Buddha.

The Thai edition of **Paṭhom Sambodhi Kathā** is a biography on the Lord Buddha that Thai society has adopted as a classic. It was written by an adroit prince who became a very learned monk. At the end of his life this monk became the sangharāja, the patriarch of his time. We know he wrote this text at Wat Po, but we don't know the exact year. He, in fact, wrote at least one more, if not two, that were in Pali.

This same text may also be found among the Isan, Lanna, Laotian and Mon people. Some of the texts are in poetry, some in prose, some are long and some are short. In almost all cases we don't know who wrote the books or when they were written, except for the Wat Po editions. This, however, is subject to change in the near future. This topic of **Paṭhom Sambodhi Kathā** is a fabulously rich area that requires much future study.

From the Pali text named **Gandhavanīsa**, most likely written by a Mon monk who definitely resided in Pegu, Burma (About 1467-1565 A.D. = 2010-2108 Buddhist Era), we know that a Pali text by the name of **Paṭhom Sambodhi Kathā** does exist in S.E. Asia. Unfortunately the writer of the **Gandhavanīsa** does not inform us who wrote **Paṭhom Sambodhi Kathā**, nor does it tell us where or when.

We also know, from a palm leaf copy of a text by that name in the National Library, Bangkok, Thailand, that such a text had existed during the reign of King Narai (1650-1688 A.D. = 2231 Buddhist Era). It may be that it is a different text, but it may also be the same one.

The tradition of such a text goes back to the Sacred Canon of the Theravada Buddhist monks. In this massive Sacred Canon there is a Pali text by the name of **Buddhavanīsa**. It is rather limited in size, but the last chapter deals with the life of Gotama, the one who became the Lord Buddha.

This above volume is expounded upon by a monk by the name of Buddhadatta in a work entitled **Madhurattavilāsinī**. He is thought to have lived in Kāvīrapaṭṭana, South India. It could have been the fifth century, but slightly earlier than the great Pali writer, Buddhaghosa. He may have written another Pali text by the name of **Jināṇikāraṭṭīkā**, a similar theme.

About the same time came another Pali text by the name of **Nidāna-Kathā**. We are uncertain of the writer's name, the date and the place. This text also relates the life of the Lord Buddha.

Sri Lanka also provided another Pali text of the same type. This is **Samantakūṭavaṇṇanā**, written by Venerable Veheda. It is believed that he lived in the thirteenth century A.D. The text deals with the footprint of the Lord Buddha, but the greater portion of it is a poem that relates the life of the Lord Buddha. Furthermore, Sri Lanka has other Sinhalese texts of a similar nature.

Burma too has several texts of this topic. The oldest is a Pali text written in Pagan, Burma in the 12th century A.D. The writer was Venerable Nanagambhīra and the title of the book was **Tathāgatupatti**. The newest one is in Burmese by a monk that is still alive. He wrote a history that is six volumes long. The name of the book is **Mahā**

Buddhavanisa, by Venerable U. Vicittasārabhivāṇsa. Another similar text was **Mālā Latkāra**, written by Mahā Dhamma Rāja Guru Kavivamsabhidhaja . He wrote it before 1834, thus being about the same period as the great Thai text. This particular text became well known to westerners. There are at least three other Burmese texts: **Jī natthapakāsani**, **Sabu Meikswa**, and **Thudhammavati**, Finally, there is one other Burmese text that most certainly must of known of the old Pāli version of **Paṭhom Sambodhi Kathā**. This is **Buddhavanisa Taṭhāgatha Udāna Dīpani**. This text was written by Siri Saddhammābhi lankara in 1771.

The subject matter of biographies on the Lord Buddha is still very incomplete. Much research must yet take place. There are also many other Sanskrit texts which could have effected any of the books mentioned above.

It is quite a dream that some day soon we will have all of these texts available to us in order to study Buddhist murals, but to think that we study murals without any of them is rather improper. This exhibition looked to this text and hopefully future exhibitions will be able to use this text to a greater extent as the study of the great sphere of the **Paṭhom Sambodhi Kathā** grows into a reality.

Waldemar C. Sailer

B.S., M.F.A., AdM., PhD

คำนำ

โดย

ดอกเตอร์ วอลเดมาร์ ซี. ซาเลอร์

แปลโดย ผศ. ดร. จิรพัฒน์ ประพันธ์วิทยา

ข้าพเจ้ามีความยินดีและรู้สึกเป็นเกียรติอย่างยิ่ง ที่ได้เขียนคำนำในสูจิบัตรของการแสดงนิทรรศการ จิตรกรรมไทย ซึ่งได้รับการอุปถัมภ์โดย โรงแรมมณเฑียร การแสดงครั้งนี้ได้จัดขึ้นโดย ศิลปินกลุ่ม “ท่านฤๅ” ศิลปินกลุ่มนี้ประกอบด้วยลูก ๆ และศิษย์อาจารย์ไพฑูรย์ สุวรรณฤๅ ศิลปินชั้นครูทางด้าน จิตรกรรมไทย (กลุ่มนี้ที่มีชื่ออย่างนี้ ก็โดยนำเอาพยางค์สุดท้ายของนามสกุล ของ อาจารย์ไพฑูรย์ มาใช้) ศิลปินกลุ่มนี้ได้ขอร้องให้ข้าพเจ้าเขียนคำนำนี้ เมื่อได้รับการขอร้อง ข้าพเจ้ารู้สึกว่าการกระตุ้น ให้แสดงออกซึ่งความรู้สึกถึงคุณค่า จากสิ่งซึ่งข้าพเจ้าได้เรียนรู้จากศิลปินชั้นครูผู้นี้ตลอดเวลามาก กว่า ๑๔ ปี ที่ได้รู้จักท่าน ระหว่างเวลานั้นเราทั้งสองได้สนทนาทางด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับภาพจิตรกรรม เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา ในขณะเดียวกันข้าพเจ้ามีความรู้สึกเป็นสุขที่รู้ว่า ความปรารถนาที่จะให้ จิตรกรรมไทยคงอยู่ต่อไป ของท่านฤๅได้เป็นจริงขึ้นมา โดยผู้สืบทอดคือลูก ๆ และศิษย์ของท่าน จาก ศิลปินชั้นครูผู้นี้ ข้าพเจ้าได้เรียนรู้สิ่งสำคัญสองอย่าง คือ

(๑) ความสัมพันธ์ที่ศิลปินชั้นครูของไทยมีต่อศิษย์ การผสมผสานกันนี้เองที่ก่อให้เกิดจิตรกรรม ฝาผนังเกี่ยวกับพุทธศาสนาอันยิ่งใหญ่ ให้เราเห็นอยู่บ้างจนกระทั่งปัจจุบัน

(๒) การรู้เรื่องเกี่ยวกับตำราทั้งทางศาสนาและทางโลก เป็นสิ่งสำคัญในการที่จะเข้าใจจิตรกรรม ฝาผนังของไทย เกี่ยวกับเรื่องนี้อาจารย์ไพฑูรย์ สุวรรณฤๅ มีความสนใจเป็นพิเศษในพระปฐมสมโพธิกถา ฉบับภาษาไทยซึ่งเป็นตำราเกี่ยวกับพระพุทธประวัติ แต่งขึ้นเมื่อราว ๑๕๐ ปี มาแล้ว ในกรุงรัตนโกสินทร์ ตามความเห็นของข้าพเจ้า การแสดงนิทรรศการครั้งนี้เป็นการสืบต่อขององค์ประกอบข้างต้น องค์ประกอบ เหล่านี้เป็นการสืบทอดกันมาแต่โบราณ ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงบ้าง จากศิลปินกลุ่มนี้เราเห็นได้ชัดเจน ว่า ศิลปินจิตรกรรมไทยสมัยปัจจุบันทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ในกลุ่มมีผู้นำ ศิลปินกลุ่ม “ท่านฤๅ” นี้มีริดา คนที่สองของอาจารย์ไพฑูรย์ สุวรรณฤๅ เป็นหัวหน้า นี่เป็นตัวอย่างของความฝึกกันอย่างตรงข้ามกับ ระบบทางตะวันตก ซึ่งมีศิลปินคนเดียวโดด ๆ ทำงานจิตรกรรมฝาผนัง นี่เป็นข้อพิสูจน์ที่เห็นได้กับตา ถึง แนวความคิดอันสำคัญนั้น ลูก ๆ ของอาจารย์ไพฑูรย์ สุวรรณฤๅ ผู้ล่วงลับไปแล้ว และศิษย์ของท่านบางคน สมัยที่ท่านมีชื่ออยู่ได้ทำงานอย่างจริงจัง เพื่อจะสืบทอดแนวความคิดอันทรงพลังนี้ต่อไป การรวมกันนี้ทำให้ งานสร้างสรรค์ มีอยู่ไม่ขาดสาย และทำให้จินตนาการเจริญรุ่งเรือง เราจะพบกับหลักฐานเป็นจำนวนพัน ๆ ตารางเมตร ของภาพจิตรกรรมฝาผนังทั่วพระราชอาณาจักนี้ ไม่เคเล แองเจโล คงจะมีความพอใจอย่างยิ่ง ถ้าได้เห็นพื้นที่มากมายขนาดนี้ หลักฐานอย่างเดียวกัน เราก็จะพบได้จากการแสดงนิทรรศการครั้งนี้

ศิลปินชั้นครูผู้นี้ ได้ฝากจิตรกรรมฝีมือดีกลุ่มนี้ไว้ให้เราได้เห็น ท่านได้สอนศิษย์ดังกล่าวรวมทั้งข้าพเจ้า ให้เห็นความสำคัญของการใช้ตำราโบราณทั้งทางด้านศาสนาและทางโลก ท่านได้บอกให้เราทราบถึง ตำรามากมาย เพื่อใช้เป็นแหล่งในการอธิบายภาพจิตรกรรมฝาผนัง ตามวัดต่าง ๆ

เราได้รับการแนะนำจากท่านให้รู้จักหนังสือหลายเล่ม และมีเล่มหนึ่งที่ท่านแยกให้เห็นเด่นชัด คือ พระปฐมสมโพธิกถา ซึ่งเป็นพระพุทธประวัติ ในระหว่างหลายปีที่ข้าพเจ้าได้พบปะกับท่าน ข้าพเจ้าได้

Rama IX Art Museum Foundation

ทราบคุณค่าของหนังสือเล่มนี้ หนังสือเล่มนี้เจ้าของหนึ่งซึ่งได้ทรงผนวชเป็นพระภิกษุได้ทรงนิพนธ์ขึ้น เราได้รับการอธิบายลักษณะด้านต่าง ๆ ของจิตรกรรมฝาผนังที่วัดสุทัศนเทพวราราม และที่วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม โดยใช้หนังสือ**พระปฐมสมโพธิกถา** แม้ว่าจิตรกรรมฝาผนังเหล่านั้นเขียนขึ้นจากเรื่องและตอนที่ปรากฏอยู่ในหนังสือที่เก่ากว่าหนังสือเล่มนี้มาก จิตรกรรมฝาผนังที่วัดทั้งสองนั้นเป็นศิลปกรรมชั้นอนุสาวรีย์ สมัยพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (ค.ศ. ๑๘๒๔ - ๑๘๕๑ = พ.ศ. ๒๓๖๗ - ๒๓๙๔) จิตรกรรมที่วัดทั้งสองนั้นยังเหลือให้เราเห็นได้และเป็นหลักฐานที่ชัดเจน ที่ทำให้เราทราบถึงความสำเร็จของมนุษย์ในสมัยนั้น แม้ว่าการแสดงนิทรรศการครั้งนี้ จะไม่เกี่ยวกับเรื่องทางพุทธศาสนาในประเทศไทยมากนัก แต่โดยอศัยภาพที่แสดงทำให้เรามองเห็นความสำคัญของตำราทางศาสนาและทางโลกเมื่อเราจะถกกันทางด้านจิตรกรรมฝาผนัง

ด้วยจิตใจที่ต้องการเสนอเรื่องราวต่าง ๆ แก่ผู้อ่านเหมือนศิลปินชั้นครูผู้หนึ่งโดยทำอย่างไม่วางสิ่งตอบแทน ข้าพเจ้าจึงอยากที่จะเสนอเรื่องราวต่าง ๆ เกี่ยวกับพระพุทธประวัติแก่ผู้อ่าน

พระปฐมสมโพธิกถาฉบับภาษาไทย เป็นพระพุทธประวัติซึ่งสังคัมไทยยอมรับ นับถือเป็นวรรณคดีชั้นเยี่ยม เจ้าของผู้เขียนชาวยุซึ่งได้ทรงผนวชเป็นพระภิกษุและได้กลายเป็นผู้แต่งแก้ไข ได้ทรงนิพนธ์ขึ้นในตอนปลายของพระชนมายุของพระองค์พระองค์ได้รับการสถาปนาให้เป็นสมเด็จพระสังฆราช เราทราบว่าพระองค์ทรงนิพนธ์หนังสือขึ้น ที่วัดพระเชตุพนฯ แต่ไม่ทราบว่าทรงนิพนธ์ในปีใด ความจริงพระองค์ได้ทรงนิพนธ์หนังสือขึ้นอีก ถ้าไม่ใช่ ๒ เล่ม ก็คงหนึ่งเล่มเป็นภาษาบาลี

หนังสือชื่อเดียวกันนี้อาจจะพบในหมู่ชาวอีสาน ชาวล้านนา ชาวลาว และชาวมอญ บางเล่มอาจจะเป็นร้อยกรอง บางเล่มอาจจะเป็นร้อยแก้ว บางเล่มมีความยาว บางเล่มสั้น เกือบทุกกรณีเราไม่ทราบใครเป็นผู้แต่งหนังสือเหล่านั้น และไม่ทราบว่าแต่งขึ้นเมื่อใด ยกเว้นพระปฐมสมโพธิกถาของวัดโพธิ์ แต่ในอนาคตเราคงจะมีความรู้ดีกว่านี้ก็ได้ เรื่องใครเป็นผู้แต่งหนังสือเหล่านั้นและ แต่งขึ้นเมื่อไร เป็นหัวข้อที่มีเนื้อหากว้างขวางที่จะต้องศึกษาค้นคว้ากันไป

จากหนังสือภาษาบาลี ชื่อ **คณฐวส** ซึ่งคงจะได้รับการแต่งขึ้นโดยพระภิกษุชาวมอญ ซึ่งอาศัยอยู่ที่เมืองหงสาวดี ประเทศพม่า (ราว ค.ศ. ๑๔๖๗ - ๑๕๖๕ = พ.ศ. ๒๐๑๐ - ๒๑๐๘) ทำให้เราทราบว่าหนังสือภาษาบาลี ชื่อ **ปฐมสมโพธิกถา** มีอยู่แล้วในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แต่น่าเสียดายที่ผู้แต่งหนังสือคณฐวส ไม่บอกให้เราทราบว่าใครเป็นผู้แต่งหนังสือ **ปฐมสมโพธิกถา** ดังกล่าว และไม่บอกว่าแต่งขึ้นเมื่อใดและที่ไหน และเราทราบจากหนังสือโบราณ ที่มีชื่ออย่างเดียวกัน (**ปฐมสมโพธิกถา**) ในหอสมุดแห่งชาติกรุงเทพมหานครว่าหนังสือที่มีชื่ออย่างนั้น มีอยู่ในรัชสมัยของสมเด็จพระนารายณ์มหาราช (ค.ศ. ๑๖๕๖ - ๑๖๘๘ = พ.ศ. ๒๑๙๙ - ๒๒๓๑) อาจจะเป็นได้ว่าเป็นหนังสือคนละเล่ม แต่ก็อาจจะเป็นหนังสือเล่มเดียวกันก็ได้

การสืบทอดกันต่อ ๆ มา ของหนังสือทำนองนี้ มีอายุเก่าไปจนถึงพระไตรปิฎกของพุทธศาสนาฝ่ายเถรวาท ในพระไตรปิฎกที่มีเนื้อหากว้างขวางมีหนังสือภาษาบาลีชื่อ **พุทธวส** ซึ่งมีขนาดเล็ก แต่ในบทสุดท้ายเป็นเรื่องเกี่ยวกับโคตม ซึ่งได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า

หนังสือพุทธวส ได้รับการแต่งฎีกาอธิบายเป็นหนังสือชื่อ **มธุรสอุทลลสินี** โดยพระภิกษุชื่อพุทธทศุต ท่านผู้นี้คงจะอยู่ที่เมือง กาวีร์ปฏฏฏ ในอินเดียตอนใต้ คงจะอยู่ในคริสต์ศตวรรษที่ ๕ ก่อนหน้าพระพุทธโฆษจารย์เล็กน้อย ท่านผู้นี้คงจะได้แต่งหนังสือภาษาบาลีอีกเล่มหนึ่งชื่อ **ชินาลงการฎีกา** ซึ่งเป็นเรื่องราว

คล้ายกัน

ในสมัยเดียวกันนั้นมีหนังสือภาษาบาลีเล่มหนึ่งเกิดขึ้น หนังสือนี้มีชื่อว่า **นิทานกถา** เราไม่ทราบแน่ชัดว่าเป็นผู้แต่ง และไม่ทราบว่าแต่งขึ้นปีใดและที่ไหน เป็นหนังสือที่เล่าเรื่องพระประวัติของพระพุทธเจ้า

ในประเทศศรีลังกา ก็มีอีกเล่มหนึ่ง ที่มีลักษณะอย่างเดียวกัน หนังสือนี้คือ **สมนตญญานนา** ซึ่งพระเวเทได้แต่งขึ้น ท่านผู้นี้คงจะอยู่ในคริสต์ศตวรรษที่ ๑๓ หนังสือนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับพระพุทธบาท แต่ส่วนใหญ่เป็นร้อยกรองที่เล่าถึงพระประวัติของพระพุทธเจ้า ยิ่งกว่านั้น ศรีลังกายังมีหนังสือในภาษาสิงหลที่มีลักษณะคล้ายกันนี้อื่น ๆ อีกหลายเล่ม

พม่าก็มีหนังสือมากมายในลักษณะเดียวกัน หนังสือที่เก่าที่สุดเป็นภาษาบาลี แต่งที่เมืองพุกาม ในคริสต์ศตวรรษที่ ๑๒ ผู้แต่งคือ พระภิกษุชื่อ **ญาณคมภีร** หนังสือเล่มนี้ ชื่อ **ตถาคตบุปฺปติ** หนังสือที่ใหม่ที่สุดเป็นภาษาพม่า แต่งโดยพระภิกษุซึ่งยังมีชีวิตอยู่ ท่านผู้นี้ได้เขียนประวัติศาสตร์ยาว ๖ เล่ม ชื่อหนังสือนี้คือ **มหาพุทธวส** โดยพระ อุ. วิจิตตสาราภิส หนังสือที่คล้ายกัน คือ **มาลาถุงการ** แต่งโดย **มหาธมมราชกูร กวีวสาภิธ** ท่านผู้นี้เขียนหนังสือขึ้นก่อน ค.ศ. ๑๘๓๔ (พ.ศ. ๒๓๗๗) ดังนั้นจึงอยู่ในสมัยเดียวกับปฐมสมโพธิกถา ฉบับภาษาไทย หนังสือมาลาถุงการ เป็นที่รู้จักดีของชาวตะวันตก มีหนังสืออย่างน้อย ๓ เล่ม เป็นภาษาพม่า คือ **ชินตูปกาลินี** **สุมเมอิกเว** และ **อุธมมวดี** และสุดท้ายมีหนังสือพม่าอีก ๑ เล่ม ซึ่งคงต้องรู้เรื่องหนังสือภาษาบาลี ชื่อ **ปฐมสมโพธิกถา** อย่างแน่นอน หนังสือนี้คือ **พุทธวส ตถาคตอุทานทีปนี** หนังสือนี้ผู้เขียนคือ **สิริ สัทธมมาภิลงการ** เขียนในปี ค.ศ. ๑๗๗๑ (พ.ศ. ๒๓๑๔)

เนื้อหาเกี่ยวกับพุทธประวัติยังไม่สมบูรณ์อยู่มาก จะต้องมีการค้นคว้าวิจัยกันอีก ยังมีหนังสือภาษาบาลีอีกหลายเล่มซึ่งอาจจะให้อธิพลแก่หนังสือต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

อาจจะมีความผิดที่ในอนาคตอันใกล้นี้ เราจะหาหนังสือทั้งหมดนี้ได้ เพื่อใช้ศึกษาจิตรกรรมฝาผนัง การที่มีความคิดว่าเราศึกษาจิตรกรรมฝาผนัง โดยไม่ศึกษาหนังสือดังกล่าวมาแล้ว เป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง การแสดงนิทรรศการครั้งนี้มีภาพที่เกี่ยวกับปฐมสมโพธิกถาอยู่ หวังว่าในอนาคตการแสดงผลภาพจิตรกรรมไทยคงจะมีขึ้นโดยศึกษาหนังสือดังกล่าวอย่างละเอียดถี่ถ้วน

แนวความคิดของกลุ่ม

ประเทศไทย เป็นแผ่นดินที่มีจิตรกรรมฝาผนังอันยิ่งใหญ่ทั้งขนาดและความคิดกระจายอยู่ตามผนังโบสถ์ วิหาร อารามต่าง ๆ คิดเป็นจำนวนเนื้อที่มากกว่า ภาพในกรุงโรม ปารีส หลายร้อยเท่า นับแต่กระแสวัฒนธรรมตะวันตกได้หลั่งไหลเข้ามา คุณค่าทางด้านจิตรกรรมไทยเริ่มถูกมองข้าม ศิลปกรรมได้เปลี่ยนแปลงจากหน้ามือเป็นหลังมือ เศรษฐกิจและสังคมเปลี่ยนแปลงไป ศิลปินหันมาให้ความสนใจ ศิลปะ ประเภทงานแคนวาส (Canvas) รวมทั้งประเภทที่ผลิตขึ้นจากเทคนิคเครื่องจักร แต่อย่างไรก็ตาม จิตรกรรมฝาผนังก็ยังมีผู้เห็นคุณค่าสืบต่อสร้างสรรค์อย่างไม่ขาดสาย แม้จะเป็นจำนวนน้อยก็ตาม

อาจารย์ไพบูลย์ สุวรรณภูมิ หรือ “ท่านภูมิ” หลังจากเรียนศิลปะพื้นฐานและศิลปะตะวันตกเมื่อครั้งเป็นนักเรียนรุ่นแรกของมหาวิทยาลัยศิลปากรแล้ว ก็หันมาทุ่มตัวให้กับงานจิตรกรรมไทยอย่างจริงจัง ศึกษาค้นคว้าภาพฝาผนังพระอุโบสถต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาพฝาผนังวัดโพธิ์ ซึ่งอยู่ใกล้กับสถานศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร จนภายหลัง “ท่านภูมิ” สามารถสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมไทยที่ยิ่งใหญ่รวมแล้วนับพันตารางเมตร โดยใช้วิธีการทำงานตามลักษณะของศิลปินรุ่นเก่า คือการทำงานเป็นทีมจัดวางหน้าที่ของแต่ละคน มีขั้นตอนการทำงาน ร่างแบบ วางองค์ประกอบ ลอกลาย ลงสี และตัดเส้น ลูกศิษย์ หรือลูกทีมของท่านภูมิ มีจำนวนมากมายหลายรุ่น ส่วนใหญ่ไม่เคยศึกษาด้านศิลปะจากสถาบันใดมาก่อน แต่ด้วยการทำงานที่เป็นทีมทุกคน จึงสามารถฝึกฝนและพัฒนา จนมีความสามารถเติบโตเป็นศิลปินได้ต่อไป และขณะนี้กำลังมุ่งมั่นทำงานเขียนภาพตามฝาผนังพระอุโบสถ และสถานที่ต่าง ๆ อย่างไม่หยุดยั้ง

งานจิตรกรรมไทย เป็นแนวมิตกรรม ที่มีลักษณะเป็นอภิศิลป์ (Great Art) แตกต่างไปจากศิลปะประเภทแคนวาส จิตรกรรมไทยมีทั้งคุณค่าแห่งความเหนือจริง ปรัชญา อุดมคติและสมาธิจิต ซึ่งท่านภูมิ ย้ำอยู่เสมอว่าการจะสร้างภาพจิตรกรรมไทยจะต้องอาศัยการเห็นด้วยตาทั้ง ๖ คือ ตาที่ ๑ การมองเห็นธรรมดาด้วยตาเนื้อ ตาที่ ๒ คือตา ที่มองเห็นด้วยมโนจักขุหรือตาแห่งใจ ตาที่ ๓ สามารถเห็นด้วยอารมณ์ความรู้สึกของตน ตาที่ ๔ คือตาแห่งความรู้ ความเข้าใจและบันดาลให้รู้ถึงความหมายและความเข้าใจสิ่งที่อยู่ในภาพ ตาที่ ๕ เป็นตาแห่งปัญญา การใช้ความคิด จุดไฟแห่งความสามารถในการสร้างสรรค์ความคิดและปรัชญา ตาที่ ๖ คือตาแห่งญาณ หรือสมาธิจิตขั้นสูง ซึ่งอยู่นอกเหนือขึ้นไป

ศิลปิน “กลุ่มท่านภูมิ” เกิดขึ้นหลังจากการสูญเสีย อาจารย์ไพบูลย์ สุวรรณภูมิ โดยการรวมตัวกันของลูก ๆ และศิษย์ เราหวังที่จะสร้างสรรค์เปลี่ยนแปลงศิลปจิตรกรรมฝาผนังจากรากฐานวัฒนธรรมของไทยในอดีตไปสู่อนาคต แม้ปัจจุบันกระแสวัฒนธรรมตะวันตกจะไหลบ่าเข้ามาอย่างรุนแรง บีบบังคับให้ศิลปินจำนวนไม่น้อยต้องคล้อยตามสภาพแวดล้อมสังคมก็ตาม แต่เราจะใช้ความรู้ ความคิด และสติปัญญาวิ่งทวนกระแสวัฒนธรรมเหล่านั้น สู้หลักแห่งอุดมคติของเราด้วยการยึดมั่นในแนวทางสร้างสรรค์แห่งเรา ให้เกิดการสืบเนื่องทางวัฒนธรรม เป็นอีกยุคสมัยหนึ่งของภาพจิตรกรรมไทยเป็นก้าวอย่างช้า ๆ ที่จะมีก้าวต่อไป หรือจะต้องปล่อยให้มันสิ้นสุดลงไปในยุคจักรกลนี้

Concept

In the Bots (Consecrated Ordination Halls) and the Vihāns (Assembly Halls) of the monasteries of Thailand there are massive murals with significant statements. It is thought that the total amount of square meters of wall surface with murals is greater than those that exist in Rome or Paris. However, as the influence of western ways and means encroached upon traditional art values, interest in those murals was reduced. Whereas murals were once a respected form of art, their position changed. Economics and society changed and so did the interest in the arts. The massive mural spaces which were worked on by a master artis, together with the apprentices, surrendered to western canvas painting of various forms. Regardless of this happening, there are still people who see the value of this creative process. Admittedly, the number is rather limited.

Adjan (Master instructor) Paibun Suwannakudt (commonly addressed as Tan Kudt) was one who saw this happening. He, after studying basic arts and western art as a member of the first class of Silapakon University, then studied Thai traditional murals. Later he studied murals at many monasteries, but favored the murals of Wat Po which are near the university. After his extensive study he was able to create murals of the Wat Po type. His own work totalled well over 1000 square meters. All of his work was done in the traditional manner. In the work that he produced he served as the leader and various responsibilities were given to the students. There were those who worked on the composition. There were those who added details (drawings of the figures), those who added the color, and those who added the final and important lines of the figures. This work was carried out by the children and apprentices of Tan Kudt. None of them had the opportunity to study art as a formal subject in a school program, rather they had obtained this type of knowledge from Tan Kudt. Through him they obtained the necessary practice and thereafter they developed their skill until they were able to work independently. At this time they are able to work on monastery walls and other places by themselves. They have not given up the tradition!

Mural painting is a form of great or classic art that is different than canvas painting. This type of painting is an expression of truth, wisdom, distinguishing character, and meditative qualities. The master traditional artist, Adjan Paibun Suwannakudt, always said that traditional Thai murals require the use of six levels of vision. They are:

1. Vision: seeing with our own eyes
2. Imaginative vision
3. Vision of perception
4. Vision of knowledge
5. Intellectual vision
6. Transcendental vision

The “Honorable Tan Kudt Group” was formed after Adjan Paibun Suwannakudt had died. The children and apprentices, who comprise this group, have as their objective to create murals that are based upon past traditions and will offer this work, together with all of the other forms that exist today, to the future to judge. It is yet to be decided what will happen to this art form. The group is fully aware that western influences are very strong in Thailand today. These influences cause the artists to follow the demands of the society. The group, however, is trying to use their own thoughts and wisdom so that it may create a new view for Thai society. They try to compete with existing forces. They try to distinguish themselves create statements which are distinctly in the vein of ancient Thai traditions. They believe that there should be some new aspect for the future of Thai mural painting which will be able to continue where old traditions left off. If this will not be the case, this particular aspect of Thai culture may be lost forever.

ข้าพเจ้า รู้สึกยินดีมาก ที่ได้สนับสนุน ศิลปิน “กลุ่มท่านฤๅ” ในการจัด “นิทรรศการจิตรกรรมไทย” ในครั้งนี้ เนื่องจากได้รู้จัก ศิลปินกลุ่มนี้ มาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๙ เพราะมาช่วยงาน “ท่านฤๅ” วาดจิตรกรรมฝาผนังที่ โรงแรมมณเฑียร ณ. บริเวณ ห้องโถง, ห้องจัดเลี้ยง “มณเฑียรทิพย์” และห้องพักแขกหลายห้อง

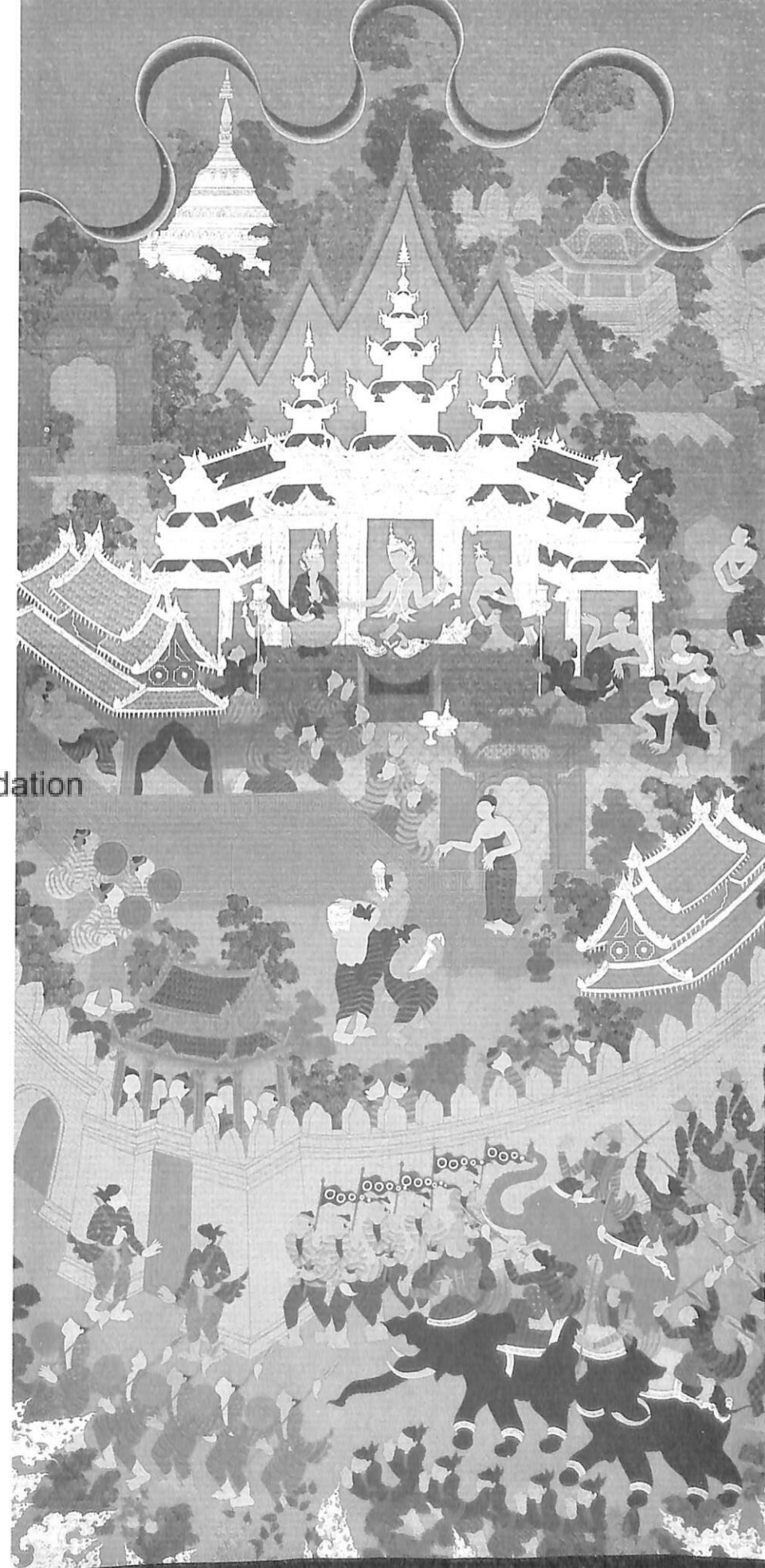
ข้าพเจ้ามองเห็นคุณค่าของงานจิตรกรรมไทยฝาผนัง จึงอยากช่วย ส่งเสริมให้มีการอนุรักษ์ และการสร้างสรรค์ ศิลปะในแนวนี้ สืบต่อไป

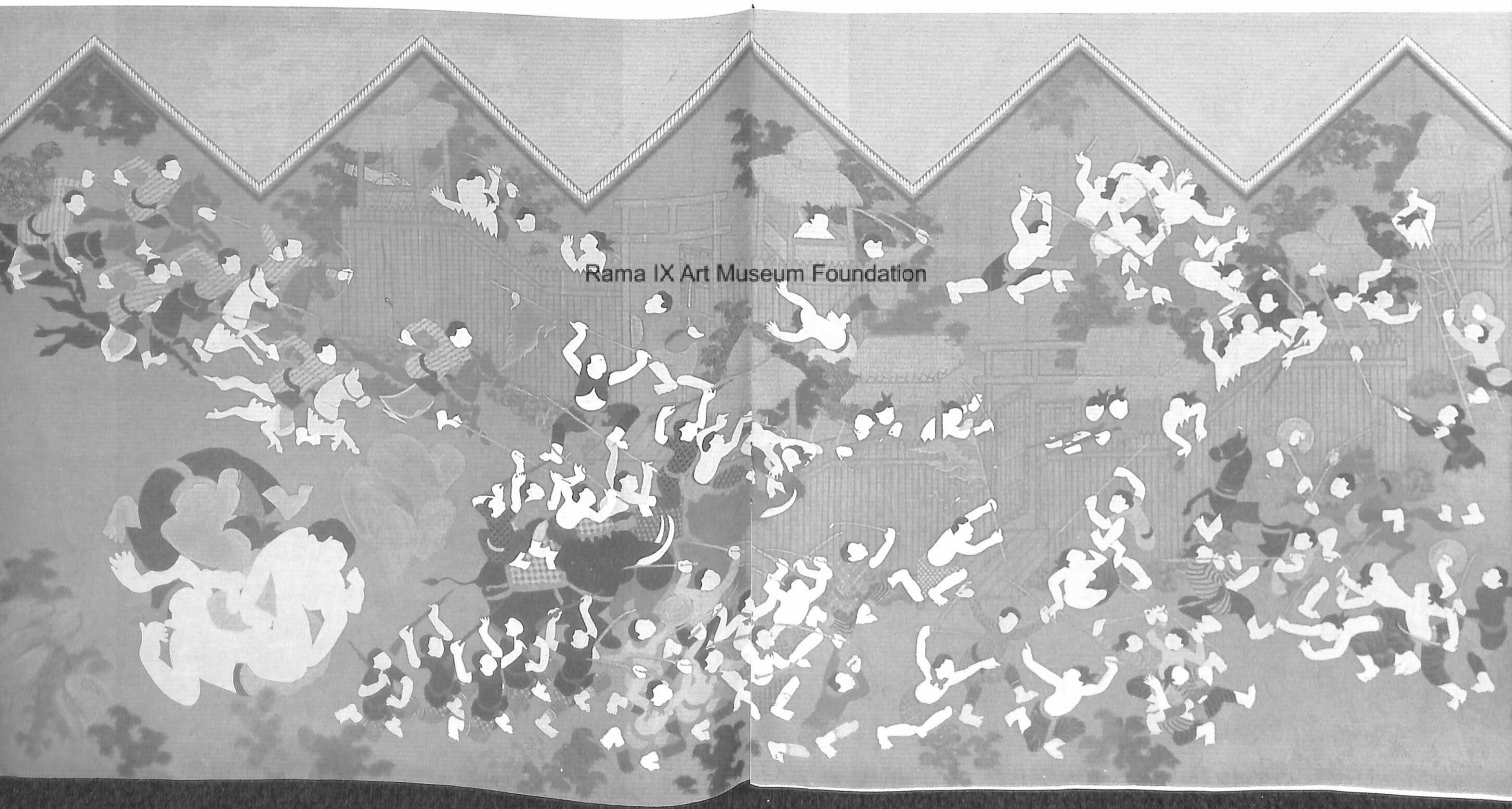
สุพรรณิการ์ ใจดี

(ทิพย์วรรณ ตันตภิตติ์)

ผู้อำนวยการฝ่ายศิลปของโรงแรมมณเฑียร

Rama IX Art Museum Foundation

Rama IX Art Museum Foundation

